

De bedrijfsmatige aanpak van droes

De paardenhouderij kan nog grote stappen zetten als het gaat om de bedrijfsmatige aanpak van infectieziekten zoals droes. Met een degelijk plan van aanpak kan veel ellende worden voorkomen. “We hoeven het wiel niet opnieuw uit te vinden”, stelt Europees Specialist Inwendige Ziekten Marco de Bruijn. “In andere veehouderijtakken is het heel gewoon om ziekten op bedrijfsniveau aan te pakken. Daar kunnen we in de paardenhouderij veel van leren.”

“Niet voor niets zijn in bijvoorbeeld de varkenshouderij de verschillende bedrijfstakken, zoals fokzeugen en vleesvarkens, strikt van elkaar gescheiden. Hierdoor wordt overbrengen van ziekten zoveel mogelijk voorkomen. Op veel paardenbedrijven daarentegen lopen de verschillende takken door elkaar.

Dat is een recept voor problemen”, legt Marco de Bruijn uit. De internist van Dierenkliniek Wolvega sprak tijdens de onlangs gehouden GD Masterclasses over de effectieve aanpak van droes. “Een actueel probleem, waar veel paardenbedrijven mee te maken hebben. Het is goed om na te denken over hoe je een ziekte als droes kunt voorkomen of – als er al een uitbraak is – het best kunt aanpakken.” Er zijn verschillende preventie- en bestrijdingsprogramma's die kunnen worden gevolgd.

“Het is het mooist als de eigen dierenarts uit eigen initiatief dit stukje bedrijfsbegeleiding oppakt, maar anders kan de paardenhouder er ook zeker om vragen.”

AANPAK PER BEDRIJFSTAK

Het is afhankelijk van het soort bedrijf hoe droes aangepakt wordt. Marco de Bruijn legt de focus op paardenhouderijen met jonge paarden, zoals opfokstallen en stoeterijen. “Vooral bij veulens van een half jaar oud kan droes nare gevolgen hebben, tot de dood aan toe. Ik pleit er daarom voor om, als veulens naar een opfokbedrijf gaan, ze van tevoren twee keer te enten tegen droes en goed te ontwormen. De veulens die op dezelfde dag worden aangeleverd, kunnen bij elkaar in een groep en

ANTISTOFFEN TEGEN DROES: WAT HEB JE AAN ZO'N BEPALING?

Leendert Jan Hofland, dierenarts

“Ik dacht altijd dat het aantonen van antistoffen tegen droes niet zo zinvol was. Over het algemeen wist je welke paarden droes hadden doorgemaakt, en er waren volgens mij geen goede testen beschikbaar. Ongeveer een jaar geleden veranderde dat beeld na contact met dierenartsen Linda van den Wollenberg en Kees van Maanen van GD. GD bleek namelijk te beschikken over een gevoelige en specifieke ELISA, die de Animal Health Trust (VK) had ontwikkeld.”

“Ik heb de test gebruikt voor het serologisch screenen van dravers op een groot entrainement dat al jaren droesproblemen heeft. Toen deze problemen in 2015 fors toenamen, moest er wat gebeuren. De combinatie van serologie en luchtzakspoelingen leidde tot de identificatie en behandeling van zeven dragers. Bij enkele dragers waren geen droesverschijnselen geregistreerd, terwijl verzorgers die dieren toch dagelijks in handen hebben.”

“Recent waren er weer enkele verdenkingen van droes bij nieuw binnengekomen paarden. Na het bevestigen van de diagnose (positieve PCR's op neusspoelingen) is weer een screening gedaan. In het bloed van de aanwezige paarden werden veel minder antistoffen tegen droes aangetoond dan een half jaar geleden. Dit wijst op een succesvolle identificatie en behandeling van de dragers. “We kijken nu of de nieuwe paarden met droes de infectie verder verspreid hebben. Goed management is uiteraard cruciaal bij de preventie van deze zeer besmettelijke ziekte.”

Marco de Bruijn voert hier een luchtzakspoeling uit.

vervolgens drie weken in quarantaine worden geplaatst. Blijken ze geen droes te hebben, dan kunnen ze door naar het bedrijf. Het mooiste is om zo'n groep lange tijd bij elkaar te houden en er niet zomaar andere dieren bij te plaatsen. Op deze wijze is de kans op mogelijke ziekte-insleep veel kleiner." Pensionstallen of maneges vergen een andere aanpak. Daar zou het optimaal zijn als er een draaiboek klaarligt, mocht er een ziekte uitbreken. "In de praktijk zijn de paardenhouderijen met een dergelijk draaiboek op twee handen te tellen. Dat is echt een gemiste kans." Het gaat bij deze bedrijven dus vooral om preventie en monitoring. Dan zijn er nog de probleembedrijven, waar al droes heerst. "Daar is een goed bestrijdingsplan noodzakelijk, om

zo snel mogelijk droes-vrij te worden. Daarvoor kan de STEPS-methode (Strategy to eradicate and prevent Strangles) worden gevolgd."

GROTE ROL DIERENARTSEN

De kennis en kunde over de bedrijfsmatige aanpak van infectieziekten als droes is er dus, het moet alleen meer worden opgepakt in de praktijk. Door de bedrijven zelf én de dierenartsen die hen begeleiden. "Die kunnen hier een grote rol in spelen. Ik neem aan dat elke dierenarts met grote paardenhouderijen in zijn gebied deze graag professioneel en op bedrijfsniveau wil begeleiden. De aanpak van ziekten is hier een belangrijk onderdeel van." ●

DROES EN PCR: EEN GOEDE COMBINATIE

Maarten Boswinkel, dierenarts

"Droes staat bij ons meer en meer in de belangstelling. Niet alleen door de complicaties die je geregeld op een kliniek te zien krijgt, maar ook door onze samenwerking met GD op het gebied van diagnostiek en bij het organiseren van workshops over droes eind vorig jaar."

"Voorheen deden we niet veel diagnostiek: we dachten droes in de meeste gevallen wel te herkennen. Kweek had niet zoveel meerwaarde, omdat die nogal eens fout-negatief verliep door onder andere overgroei van andere bacteriën. Bovendien bleken de droesbacteriën in het laboratorium altijd wel gevoelig voor penicilline en soortgelijke antibiotica, dus het leek niet echt nodig om daarop te testen."

"De beschikbaarheid van snelle en gevoelige real-time PCR-methoden en voortschrijdend inzicht in de rol van dragers veranderde dit. Het GD-laboratorium kan voor ons in neusswabs, neusspoelingen en luchtzakspoelingen op zeer gevoelige wijze de aanwezigheid van de droesbacterie onderzoeken. Uit recent onderzoek blijkt ook dat het niet uitmaakt dat de PCR zowel levende als dode bacteriën aantoonst: het lichaam ruimt dode bacteriën namelijk in no-time op. Een positief PCR-resultaat heeft dus altijd betekenis voor het aantonen van acute infecties, identificatie van dragers en het opvolgen van een behandeling."

